

BROEDVOGELS

CORVERSBOS

2013

Jan Mooij

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken
Rapportnummer: 221

Broedvogels van het Corversbos in 2013

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken
Subgroep Avifauna
Postbus 1028
1200BA Hilversum
broedvogels@vwggooi.nl
www.vwggooi.nl

Tekst : Jan Mooij

Copyright 2013 – Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum
Rapportnummer: 221

Overname van gegevens is alleen toegestaan met bronvermelding en na schriftelijke toestemming van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

Samenvatting

In het voorjaar 2013 is het Corversbos van Natuurmonumenten door leden van de Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken geïnventariseerd op broedvogels en grote zoogdieren.

Volgens de normen van het BMP project van SOVON zijn 386 territoria van 32 soorten vastgesteld als broedvogel. Er zijn geen soorten van de Rode Lijst gevonden. Daarnaast zijn ook drie soorten zoogdieren waargenomen.

Het gebied

Het Corversbos ligt direct ten westen van Hilversum. Het ligt aan de rand van het Gooi, ten oosten van het landgoed Gooilust, waar het oorspronkelijk ook deel van heeft uitgemaakt. De Gravelandse landgoederen zijn aangelegd op gronden die eerst werden afgegraven ten behoeve van de stadsuitbreiding van Amsterdam. Het Corversbos ligt net buiten dit gebied en ligt dus hoger. Daardoor is het veel droger dan Gooilust en andere landgoederen. Er is geen open water aanwezig. Sinds 1934 is het Corversbos in het bezit van Natuurmonumenten. In de oorlogswinter 1944-1945 zijn bijna alle bomen gekapt, maar rond 1950 is het gebied opnieuw ingeplant. Verreweg de meeste bomen zijn nu dus een kleine zeventig jaar oud. Alleen in een paar beukenlanen staan nog veel oudere bomen. Jong bos is nauwelijks aanwezig. Het merendeel is loofhout, maar er zijn ook behoorlijke percelen naaldhout (grove den en Douglasspar) aanwezig.

Een deel van de westelijke helft wordt als akker gebruikt. Een boer verbouwt er mais, maar het grootste deel wordt door Natuurmonumenten ingezaaid met rogge. Hier wordt een ecologisch beheer toegepast om akkeronkruiden een kans te geven. In het zuidwesten ligt een

golfbaan die gecombineerd is met een aantal korfbalvelden. Ongeveer middenin aan de oostkant liggen enkele grasvelden die met hagen zijn omzoomd en die door scholen uit de buurt als sportterrein gebruikt worden. Het onderzochte terrein is 93 ha groot. Voor een overzicht zie figuur 1.

Figuur 1. Overzicht van het onderzochte gebied.

Methode

Er is gebruik gemaakt van de broedvogelkarteringsmethode (BMP) van SOVON (van Dijk 2011). Deze werkt als volgt. In de loop van het broedseizoen worden verschillende bezoeken aan het telgebied gebracht, waarbij alle waargenomen broedvogels worden ingetekend op een veldkaart. Vervolgens worden de waarnemingen op afzonderlijke soortenkaarten overgezet. Aan het eind van het seizoen wordt het aantal territoria bepaald door alle waarneempunten op de soortenkaarten via per soort bepaalde regels te clusteren.

Na een verkenning in maart werd het gebied elke twee weken van 29 maart t/m 30 juni geïnventariseerd. Op 5 mei werd een avondbezoek gebracht. Het team bestond normaal uit twee personen met minimaal 1 ervaren teller. In één geval werd geteld door één teller. In het veld tekenden de tellers de waarnemingen in op veldkaarten met een schaal van ongeveer 1:5250 die afgeleid waren van kaarten die beschikbaar waren gesteld door Natuurmonumenten. Behalve de locatie werd de soort waarneming genoteerd (individu, paar, balts, nestindicatie/alarm, nest of anders). Alle potentiële broedvogels werden op deze manier genoteerd. Waarnemingen van niet-broedvogels en zoogdieren werden apart genoteerd. Bij het waarnemen werd gebruik gemaakt van gewone veldkijkers.

Bij het invoeren en uitwerken van de waarnemingen is gebruik gemaakt van de website www.broedvogelkartering.nl. In een artikel in het Vogeljaar (Prop et al, 2010) is de werking hiervan beschreven. Het komt er op neer dat via deze site alle afzonderlijke waarnemingen via een Google kaart ingevoerd kunnen worden waarbij tevens het soort waarneming wordt ingevuld. Aan het eind van het seizoen kunnen per soort de territoria automatisch berekend worden door middel van het clusteren van de waarnemingen. De rekenwijze hierbij is geheel volgens de Broedvogel Monitoring methode van SOVON (van Dijk 2004). Het resultaat van de berekening is te zien op een stippenkaart, waarbij een stip de eerste waarneming is van de waarnemingen die aan een territorium zijn toegeschreven.

Na elke telling, liefst op de teldag zelf, werden de waarnemingen ingevoerd. Gaandeweg het seizoen werden zo de soortenkaarten opgebouwd die voor alle tellers via internet te raadplegen waren. Aan het einde van het seizoen zijn de territoria berekend.

Tabel 1. Data en tijden van de bezoeken

Datum	Begintijd	Eindtijd
29-03-2013	6:00	8:00
07-04-2013	6:30	9:45
21-04-2013	6.00	8.45
05-05-2013	5:30	7:45
19-05-2013	5:15	8:15
02-06-2013	5.00	7.30
05-06-2013	20:30	22:15
16-06-2013	6:45	9:15
30-06-2012	5:45	7:45

Resultaten

Bij de inventarisatie zijn in totaal 396 territoria van 32 soorten vastgesteld. Voor een samenvatting zie tabel 3. Het betreft hier eigenlijk alleen maar vogels die in bossen broeden. Er zijn wel akkers in het gebied, maar er was geen enkele aanwijzing dat daarop gebroed werd.

Naast de soorten waarvan territoria werden vastgesteld werden ook andere potentiële broedvogelsoorten waargenomen. Een lijstje van die soorten wordt gegeven in tabel 2.

Tabel 2. Verder waargenomen potentiële broedvogelsoorten:

Ooievaar	Witte kwikstaart
Buizerd	Kauw
Zwarte specht	Spreeuw

Het gaat hier waarschijnlijk om vogels die in de omgeving gebroed hebben. Natuurlijk is niet uit te sluiten dat we soorten die er wel broedden in de juiste tijd gemist hebben.

Naast de vogels werden ook de waargenomen zoogdieren genoteerd. Het meest werd de Ree waargenomen. Bij zes tellingen werden in totaal 11 Reeën genoteerd. Bij één telling werden twee hazen en twee eekhoorns waargenomen. Enkele vleermuizen konden niet worden gedetermineerd.

Tabel 3. Aantal vastgestelde territoria

Soort	Aantal
Nijlgans	1
Havik	1
Houtduif	12
Grote Bonte Specht	23
Winterkoning	33
Heggenmus	3
Roodborst	36
Merel	46
Zanglijster	13
Grote Lijster	2
Kleine Karekiet	1
Tuinfluitier	1
Zwartkop	20
Fluiter	2
Tjiftjaf	17
Goudhaantje	15
Bonte Vliegenvanger	1
Staartmees	2
Glanskop	6
Kuifmees	4
Zwarte Mees	2
Pimpelmees	26
Koolmees	33
Boomklever	11
Boomkruiper	24
Gaai	5
Zwarte Kraai	5
Vink	42
Groenling	4
Sijs	2
Goudvink	1
Appelvink	2

Vergelijking met eerdere inventarisaties en discussie.

Het Corversbos is al sinds 1934 in bezit van Natuurmonumenten. De oudste inventarisatie gegevens in het archief van Natuurmonumenten dateren echter pas uit 1976. Daarna zijn ook gegevens aanwezig uit 1981, 1988 en 1995. Een probleem bij de interpretatie van de resultaten is de vergelijkbaarheid van de onderzoeken. De methodes verschillen, niet altijd werden alle soorten geteld en soms blijkt ook het onderzochte gebied kleiner of groter te zijn dan het nu onderzochte terrein. De resultaten zijn te vinden in bijlage 1.

In 1976 (Nijland 1977) is een inventarisatie uitgevoerd door de NJN Hilversum. Er zijn vier bezoeken gebracht. De methode wordt verder niet gegeven het lijkt er op dat niet alle soorten zijn geteld, want de lijst omvat slechts 11 soorten. Het noordelijke deel van ons gebied is niet onderzocht.

In 1981 is een inventarisatie uitgevoerd voor de Provinciale Planologische Dienst Noord-Holland (van Beusekom 1981). Veel minder algemene soorten werden daarbij gekarteerd maar van de talrijke soorten werd alleen de aan- of afwezigheid genoteerd. In het verslag wordt geen methode aangegeven. Er is een groter gebied onderzocht.

De inventarisatie in 1988 (Jonkers en Vermeule 1989) werd ongeveer met dezelfde methode uitgevoerd als ons onderzoek. Het gebied werd in twee delen onderzocht waardoor de totale bezoektijd aanzienlijk langer is dan bij ons.

Ook het onderzoek in 1995 (Kwint 1995) is in principe op dezelfde manier uitgevoerd al onze inventarisatie. Een aantal algemene soorten zijn echter niet meegenomen.

Bij het huidige onderzoek vonden wij geen broedvogels in de akkers. Vroeger was dat anders. Tot 1995 zijn er kieviten vastgesteld en een scholekster broedde er tot 1988. In 1976 werd zelfs nog een veldleeuwerik gevonden, maar die is sindsdien overal sterk achteruit gegaan. Kennelijk zijn de akkers minder aantrekkelijk geworden als broedgebied. Mogelijk komt dit door meer verstoring (loslopende honden) maar de toename van de vos kan ook een rol spelen.

Duidelijk is wel dat het bos in 1976 nog veel jonger was. Er waren veel meer fitissen dan tjiftjaffen, wat op veel struiken en weinig opgaande bomen wijst. Ook de toename van soorten als zwartkop en vink wijst in die richting. Voor de talrijke soorten is alleen een vergelijking tussen 1988 en nu zinvol. Het valt op dat roodborst, merel, koolmees en pimpelmees sterk achteruit gegaan lijken te zijn. Of dat helemaal reëel is kan betwijfeld worden. De inventarisatie in 1988 was intensiever en met name de merel is door zijn korte zangpiek in de vroege ochtend zeer gevoelig voor de interpretatie van de waarnemingen. Toch zijn de verschillen zo groot dat een echte achteruitgang niet onwaarschijnlijk lijkt.

Als de effecten van de intensievere inventarisatie belangrijk zijn zou het ongeveer gelijk blijven van de vastgestelde aantallen van de winterkoning en de zwartkop op een stijging kunnen wijzen. Dit geldt nog sterker voor die soorten waarvan wij hogere aantallen vaststelden, zoals tjiftjaf, boomkruiper en boomklever. De zanglijster en de vink zijn meer dan verdubbeld in aantal. Het lijkt wel zeker dat deze soorten sterk vooruit zijn gegaan. Deze veranderingen zouden een gevolg kunnen zijn van het ouder worden van het bos, al geeft vergelijking van de voorkeuren wat biotoop betreft eigenlijk weinig verklaring voor de relatieve verschillen.

Voor de minder talrijke mezensoorten zijn de resultaten wisselend. De staartmees en de glanskop lijken ongeveer constant te zijn gebleven. De kuifmees en de zwarte mees zijn daarentegen sterk achteruit gegaan. Deze soorten zijn vooral gebonden aan naaldhout. In het Corversbos zijn dunningen uitgevoerd om de variatie te verhogen. Het is aannemelijk dat het aandeel van de naaldbomen daarbij verminderd is. Dit zou dan mogelijk (een deel van) de afname verklaren. In dit verband is wel opvallend dat het goudhaantje zich relatief goed handhaaft, want deze soort broedt vooral in sparren. De matkop is uit het Corversbos verdwenen. Dit is een trend die zich in het hele Gooi en omgeving voordoet.

Van de roofvogels vonden we alleen een havik. Bij eerdere inventarisaties werden soms buizerd en/of sperwer aangetroffen. De territoria van roofvogels zijn meestal nogal groot. Ze kunnen dus ook in de omgeving gebroed hebben. Er zijn geen redenen om aan te nemen dat er in de stand echt iets veranderd is.

Opvallend is de achteruitgang van vogels die in wat grotere holen broeden. Holenduif, groene specht, kauw en spreeuw zijn volledig verdwenen, terwijl ze in 1988 nog in behoorlijke aantallen voorkwamen. In wat minder extreme mate zagen we dit in 2012 in Hilverbeek en Spanderswoud gebeuren. De meest voor de hand liggende verklaring is dat door het verschijnen van de boommarter in deze streken de overlevingskansen voor broedsels in holen verminderd zijn. De grote bonte specht en de boomklever lijken in tegenstelling tot de andere holenbroeders te zijn toegenomen.

De achteruitgang van de gaai en de zwarte kraai sinds 1988 hoeft niet helemaal reëel te zijn. Beide soorten zijn erg moeilijk te inventariseren. De in 1988 gevonden 13 territoria voor de zwarte kraai zijn voor 95 ha ook aan de hoge kant. Toch is het aannemelijk dat ze echt achteruit gegaan zijn. Haviken eten gaaien, en dat heeft natuurlijk invloed op de dichtheid. Het verdwijnen van de ekster is zeker echt. Eksters met hun grote nesten zijn makkelijk te inventariseren. Ook hier zal de havik (en misschien ook de boommarter) een rol gespeeld hebben.

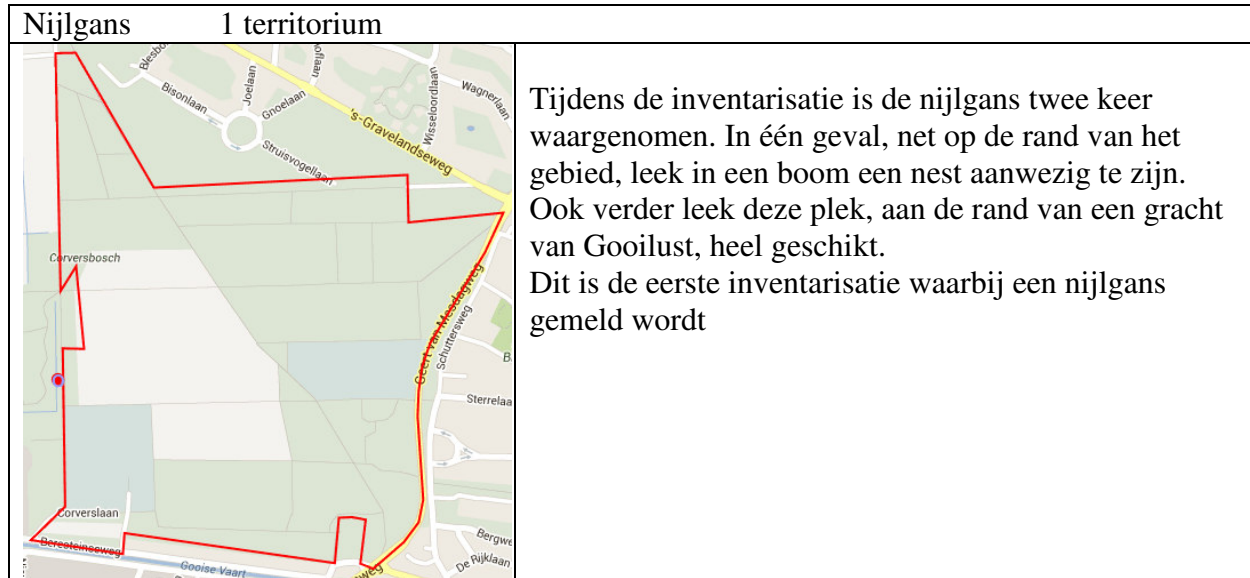
Van de soorten die in kleine aantallen voorkomen is het vaak moeilijk om een trend te ontdekken. In ieder geval wijs de aanwezigheid van fluiter, appelvink en goudvink op een behoorlijk gevarieerd bos. Bij de kleine karekiet is duidelijk sprake van een randeffect. Bij de sijs kan het om late doortrekkers gaan.

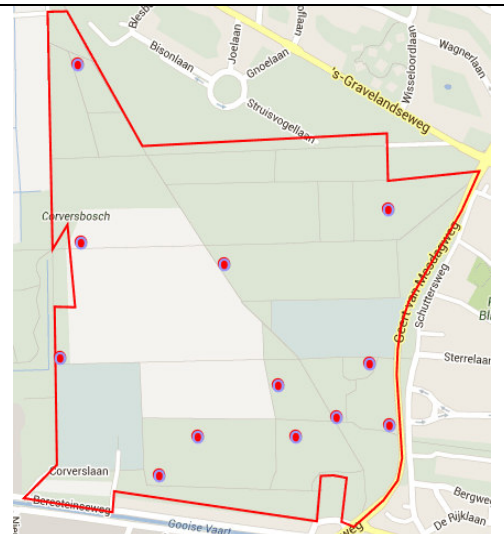
Alles bij elkaar valt de broedvogel bevolking van het Corversbos niet tegen. Het bos doet duidelijk saaier aan dan de Gravelandse buitenplaatsen. Voor een deel kan dat toegeschreven worden aan het gebrek aan variatie in ouderdom van het bos. Daarnaast is natuurlijk het ontbreken van water een belangrijke factor. Desondanks is de soortenlijst, als we afzien van watervogels en boerderijvogels, bijna net zo lang als die van Hilverbeek en Spanderswoud, die we in 2012 inventariseerden (Mooij 2012). Het is wel zo dat het aantal territoria per hectare in het Corversbos wat lager ligt, ook als we de watervogels buiten beschouwing laten.

Soortbespreking

In dit hoofdstuk worden de vastgestelde broedvogels per soort beschreven.

Elke stip in de stippenkaart staat op de plaats van de eerste waarneming voor dat territorium.

Houtduif 12 territoria	
	<p>De gevonden territoria van de houtduif liggen merendeels in de zuidoost hoek van het gebied. Mogelijk hangt dit samen met de aanwezigheid van een havik. Haviken vangen graag houtduiven en de kansen voor een nest in de buurt van hun horst zijn daarom niet groot.</p> <p>In 1988 vond men 83 territoria, in de andere jaren werd hooguit de aanwezigheid van deze soort vastgesteld. De achteruitgang lijkt te groot om aan toeval of methode toe te schrijven.</p>

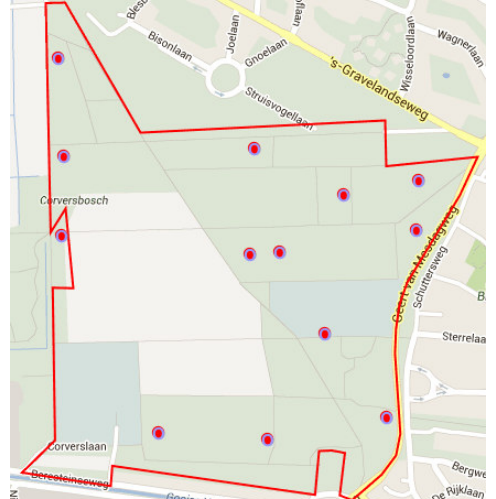
Grote bonte specht 23 territoria	
	<p>De interpretatie van waarnemingen van de grote bonte specht is altijd lastig. De vogels hebben een vrij groot gebied waar ze actief zijn en zijn tamelijk luidruchtig. Dubbeltellingen zijn daardoor bepaald niet uitgesloten. De waarnemingen geven in ieder geval aan dat er veel grote bonte spechten in het Corversbos voorkomen en wel overal waar bos is.</p> <p>Vergelijking met eerdere inventarisaties suggereert een toename.</p>

Winterkoning 33 territoria	
	<p>Het voorkeurs biotoop van de winterkoning is redelijk oud bos met een dichte begroeiing van struiken. Dit is bepaald niet zeldzaam in het Corversbos en de soort komt er daarom door het hele bosgebied veel voor.</p> <p>In de loop van de tijd lijken de aantallen niet veel veranderd te zijn.</p>

Heggenmus 3 territoria	
	<p>De heggenmus is een soort die vooral in tamelijk jong bos voorkomt. Ook tuinen zijn vaak populair. Het grootste deel van het Corversbos lijkt te oud om interessant te zijn. Wij vonden drie territoria aan de uiterste randen van het terrein. Ook bij vorige inventarisaties werden kleine aantallen gevonden.</p>

Roodborst 36 territoria	
	<p>De roodborst heeft een voorkeur voor bossen met een flinke onderbegroeiing. Het is dus niet verwonderlijk dat de soort buiten de akkers en sportvelden overal voorkomt. Toch levert een vergelijking met de winterkoning, die min of meer hetzelfde biotoop preferereert, een paar intrigerende verschillen in dichtheid op. Dit is vooral duidelijk in de noordwest hoek van het gebied. In vergelijking met de inventarisatie van 1988 lijkt de roodborst sterk achteruit te zijn gegaan.</p>

Merel 46 territoria	
	<p>De merel is de meest voorkomende soort in het Corversbos. Hij zit overal waar maar bomen zijn. De inventarisatie is lastig omdat er meestal alleen in de zeer vroege ochtend redelijk veel gezongen wordt. Dit maakt vergelijking met eerdere inventarisaties ook lastig, maar sinds 1988 lijkt de soort toch wel te zijn afgenomen.</p>

<p>Zanglijster 13 territoria</p>	
	<p>De zanglijster komt overal voor waar bos is. Hij is sinds 1988 sterk toegenomen, waarbij opvalt dat hij destijds in de zuidelijke helft ontbrak.</p>

<p>Grote lijster 2 territoria</p>	
	<p>Wij vonden twee territoria van de grote lijster. Dit is vooral een vogel van bosranden. De aantallen liggen al sinds de jaren tachtig op dit niveau.</p>

<p>Kleine karekiet 1 territorium</p>	
	<p>Tijdens de inventarisatie is één maal een zingende kleine karekiet waargenomen. Deze karekiet zong ook in het riet langs de vaart net buiten het gebied. Aannemelijk is dat deze vogel in dat riet zijn nest had, en niet in de struiken waar hij binnen de gebiedsgrenzen werd waargenomen. Volgens de interpretatie regels moet dit wel als broedgeval worden geteld.</p>

Tuinfluitier	1 territorium
	<p>De tuinfluitier is vooral een vogel van lage bomen en struikgewas zonder opgaande bomen. Dat komt in het Corversbos niet veel voor. Het enige gevonden territorium ligt aan de uiterste rand van het onderzochte gebied.</p> <p>Alleen in 1995 werden duidelijk meer tuinfluitiers gemeld.</p>

Zwartkop	20 territoria
	<p>De zwartkop is een vogel van opgaand hout met veel onderbegroeiing. Dit komt in het Corversbos veel voor en de aantallen zijn dan ook hoog. De verdeling lijkt homogeen over het onderzochte gebied.</p> <p>In de loop van de tijd lijkt het aantal zwartkoppen steeds meer gestegen te zijn.</p>

Fluiter	2 territoria
	<p>Beide territoria zijn gebaseerd op één waarneming van een zingende vogel. Dit is voldoende om een territorium aan te mogen nemen.</p> <p>Bij eerdere inventarisaties werden geen fluiters gemeld.</p>

Tjiftjaf 17 territoria	
	<p>De tjiftjaf vonden wij verspreid door het bos. Hij heeft opgaande bomen met ondergroei nodig. De aantallen zijn in de eerste jaren gestegen, maar liggen sinds 1988 ongeveer op dit niveau.</p>

Goudhaantje 15 territoria	
	<p>Het goudhaantje is een vogel die vooral in sparren broedt. De broedgevallen zijn dan ook geconcentreerd in de bosgedeelten waar die voorkomen. Vergeleken met 1988 zijn de aantallen lager geworden. Deze afname is vooral opgetreden in het noordoosten van het gebied.</p>

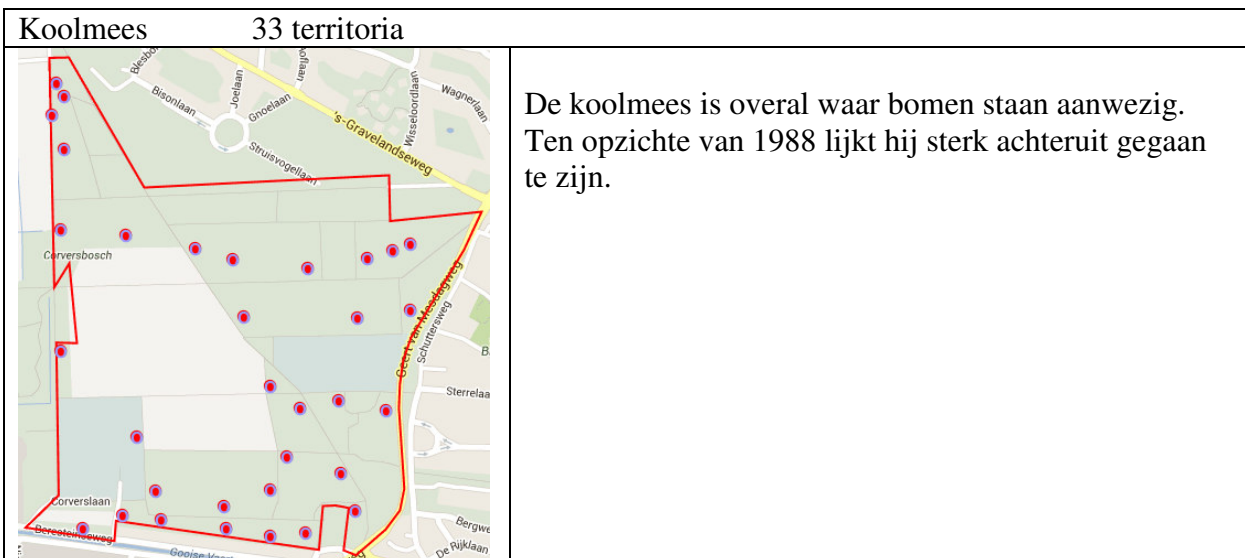
Bonte vliegenvanger 1 territorium	
	<p>Het territorium is gebaseerd op één waarneming van een zingend mannetje. Dit was vlak bij een woonhuis, waar mogelijk een nestkast aanwezig was. De aantallen zijn nooit erg groot geweest. Alleen in 1988 vond men drie territoria, waarvan één op ongeveer dezelfde plek als nu.</p>

Staartmees 2 territoria	
	<p>Er zijn twee territoria vastgesteld die allebei op één waarneming zijn gebaseerd. Bij eerdere inventarisaties vond men een vergelijkbaar aantal, waarbij wel opvalt dat de territoria toen in de noordwesthoek van het gebied lagen.</p>

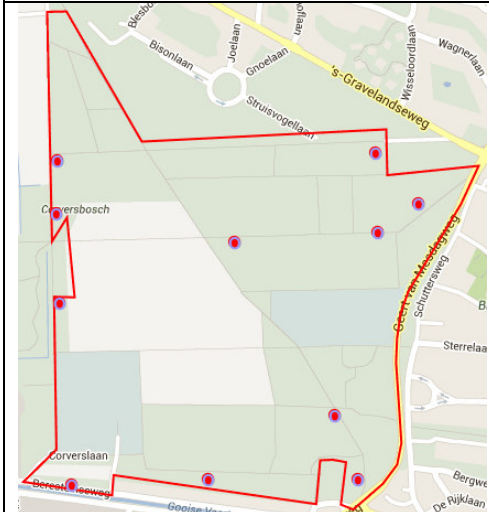
Glanskop 6 territoria	
	<p>De glanskop is een soort van oude bossen. Hij is inderdaad vooral in de buurt van de oude beukenlanen vastgesteld. In 1988 vond men ook zes territoria, in 1995 echter maar één.</p>

Kuifmees 4 territorium	
	<p>De kuifmees is een soort van naaldhout. Vergeleken met eerdere inventarisaties is de kuifmees sterk achteruit gegaan. Mogelijk komt dit doordat de hoeveelheid naaldhout kleiner is geworden.</p>

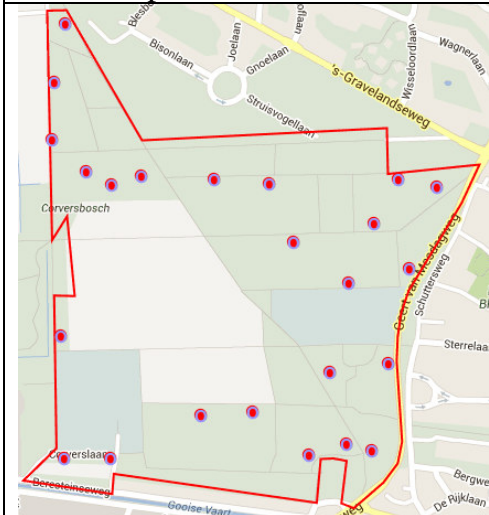

Boomklever 11 territoria

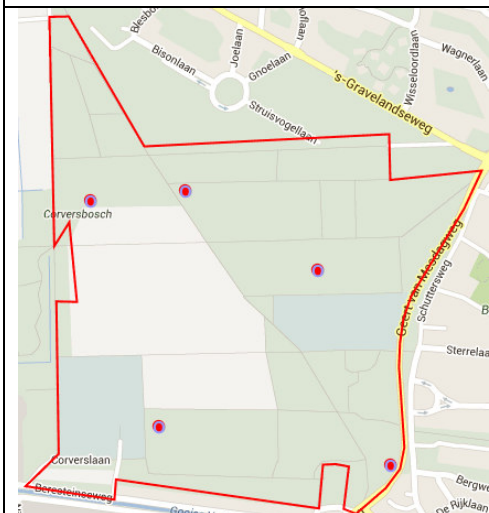
De boomklever is een soort van ouder bos. Het is duidelijk dat hij vooral gevonden wordt langs de beukenlanen, waar relatief dikke en waarschijnlijk ook oude bomen staan. Dit komt overeen met zijn voorkeur voor oudere bossen. Sinds eerdere inventarisaties lijkt de boomklever toegenomen te zijn.

Boomkruiper 24 territoria

De boomkruiper is eigenlijk overal te vinden waar bomen zijn. Het Corversbos lijkt heel geschikt voor deze soort. Bij de boomkruiper is sprake van een duidelijke toename. Deze is vooral opvallend in het noordwesten van het gebied.

Gaai 5 territoria

De gaai is verspreid over het gebied gevonden. De gaai gedraagt zich in de broedtijd erg onopvallend, zeker in de buurt van het nest. Daardoor zijn de resultaten vaak moeilijk te interpreteren. Toch suggereren onze waarnemingen een zekere clustering. Ten opzichte van 1988 is de gaai sterk achteruit gegaan, maar vergeleken met 1995 lijkt hij constant gebleven.

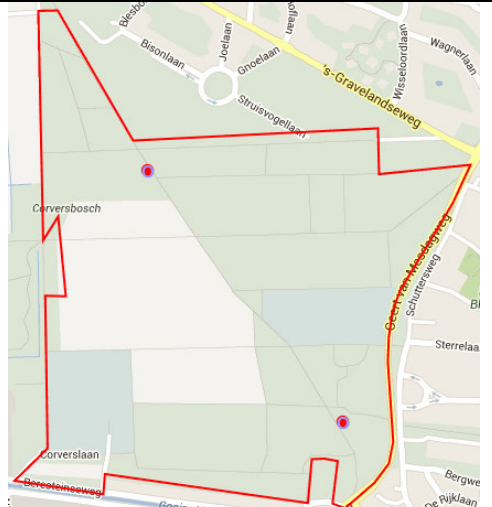
<p>Zwarte Kraai 5 territoria</p>	
	<p>Zwarte kraaien zijn in een inventarisatie altijd lastig. Hun territorium is relatief groot en ze kunnen op een aantal plekken roepen, waarbij zelden duidelijk is of de betrokken vogel al eerder is gehoord. Het lijkt in ieder geval duidelijk dat in het Corversbos kraaien broeden. In 1988 vond men 13 territoria, in 1995 maar drie. De dichtheid in 1998 lijkt wel erg hoog.</p>

<p>Vink 42 territoria</p>	
	<p>Overall waar bos aanwezig is vinden we vinken. Dit is hier dan ook de op een na talrijkste soort. De dichtheid is hoog en lijkt min of meer constant over het in aanmerking komende deel van het Corversbos. Het aantal vinken lijkt te zijn toegenomen. Dit zou met het ouder worden van het bos te maken kunnen hebben.</p>

<p>Groenling 4 territoria</p>	
	<p>De groenling is een soort van tuinen en bosranden. Hier vonden we hem inderdaad langs de rand van het bos. Sinds eerdere inventarisaties is de groenling duidelijk toegenomen.</p>

Sijs	2 territoria
	<p>De territoria van sijen zijn gebaseerd op zingende individuen binnen de datumgrenzen. Ook voor die datum zijn zingende sijen waargenomen, maar die tellen niet mee omdat het ook trekvogels geweest kunnen zijn. Niet uit te sluiten is dat onze territoria gebaseerd zijn op doortrekkers die door het late voorjaar langer zijn blijven hangen.</p> <p>Dit was de eerste inventarisatie waarbij sijen gevonden werden.</p>

Goudvink	1 territorium
	<p>Het territorium van de goudvink is gebaseerd op één waarneming van een volwassen individu in geschikt broedbiotoop binnen de datumgrenzen. Volgens de regels van het BMP is dit voldoende om een territorium te mogen aannemen.</p> <p>In 1988 werd ook een territorium vastgesteld.</p>

Appelvink	2 territoria
	<p>Beide territoria van appelvinken zijn gebaseerd op meerdere waarnemingen. Appelvinken zijn standvogels, dus het lijkt wel zeker dat er inderdaad appelvinken in het Corversbos gebroed hebben.</p> <p>Bij eerdere inventarisaties vond men één territorium.</p>

Verantwoording

De tellingen zijn uitgevoerd door:

Francis Bakker
Huub Casander
Han Dijkers
Yolande van Klaveren
Fred van Klaveren
Wobbe Kijlstra
Jan Mooij
Wouter Rohde
Michel Vlaanderen
Hugo Weenen
Frits Wolfswinkel

Contactpersoon bij Natuurmonumenten was Annemieke Ouwehand, zij verzorgde de kaarten voor de tellers en de vergunningen.

Het rapport en de foto's werden gemaakt door Jan Mooij.

Gebruikte literatuur

Beusekom R. van 1981 Broedvogelgegevens 's-Gravelandse buitenplaatsen 1981
Van Dijk A. en A.Boele 2011 Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek Nederland, Nijmegen
Jonkers, D.A., Kole, R.A. & Taapken, J, (red.) 1987. Vogels tussen Vecht en Eem. VWG het Gooi en Omstreken, Hilversum
Jonkers D.A. en A.P.Vermeule 1989 Vogelinventarisatie Corversbosch 1988, Vogelwerkgroep het Gooi en omstreken Uitgave 64 Hilversum
Kwint N.D. 1995 Broedvogels van de 's-Gravelandse Buitenplaatsen, SOVON-inventarisatie-rapport 1995/12. Beek-Ubbergen
Kwint N.D. en J.van Betteray 1996, Broedvogels 's-Gravelandse Buitenplaatsen in 1995, de Korhaan 30 (3) 66-71
Mooij J. 2012 Broedvogels Hilverbeek en Spanderswoud 2012, Vogelwerkgroep het Gooi en omstreken Uitgave 213 Hilversum

Bijlage 1. Resultaten inventarisaties Corversbos

+ betekent aanwezig maar aantal niet bekend.

ng betekent dat de soort niet geteld is, dus dat hij ook afwezig zou kunnen zijn.

	1977	1981	1988	1995	2013
Nijlgans					1
Bergeend		2			
Wilde Eend		+			
Buizerd			1	1	
Sperwer		2		1	
Havik					1
Fazant	3	+			
Scholekster	1	1	1		
Kievit	3	3		3	
Houtsnip			1		
Holenduif		10	14	4	
Houtduif		+	83	ng	12
Zomertortel			2		
Turkse Tortel		+			
Koekoek				1	
Bosuil		1	3	1	
Groene Specht		1	2	2	
Zwarte Specht		0,5		1	
Grote Bonte Specht		9	16	10	23
Veldleeuwerik	1				
Winterkoning	19	+	32	ng	33
Heggenmus	2	+	1	2	3
Roodborst	19	+	87	ng	36
Gekraagde Roodstaart		1			
Merel	31	+	95	ng	46
Grote Lijster		1	2	2	2
Zanglijster		+	4	ng	13
Kleine Karekiet					1
Tuinfluitier		1		6	1

Bijlage 1. Vervolg

	1977	1981	1988	1995	2013
Zwartkop	4	5	16	18	20
Fluiter					2
Tjiftjaf	2	11	14	21	17
Fitis	8	+	1	3	
Goudhaan		7	24	ng	15
Grauwe Vliegenvanger				2	
Bonte Vliegenvanger		1	3	1	1
Staartmees			2	2	2
Glanskop		5	6	1	6
Zwarte Mees		2	13		2
Kuifmees		10	15	8	4
Matkop		9	10	3	
Pimpelmees		+	37	ng	26
Koolmees		+	61	ng	33
Boomklever		3	7	5	11
Boomkruiper		7	15	13	24
Gaai		+	12	5	5
Ekster		3	13	5	
Kauw		+	16	3	
Zwarte kraai			13	3	5
Spreeuw		+	6	2	
Huisemus		+			
Vink		+	20	ng	42
Groenling		+		1	4
Sijs					2
Appelvink			1	1	2
Goudvink			1		1
Kneu		+			